

Ἄξιόλογος ὑπῆρξε καὶ ἡ κοινωνικὴ καὶ ἐθνικὴ δραστηριότης τῆς Ἀγγελικῆς Παναγιωτάτου ἐν Αἰγύπτῳ.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἐπαξίως ἐξέλεξε τῷ 1949 τὴν Ἀγγελικὴν Παναγιωτάτου εἰς τὴν ἔδραν ἀντεπιστέλλοντος μέλους τῶν ἰατρικῶν ἐπιστημῶν.

Ἡ Ἀγγελικὴ Παναγιωτάτου διέπρεψεν ὡς ἐπιστήμων, ἐτίμησε τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν τῇ ξένῃ καὶ ἐν γένει ὑπῆρξεν ἐξαιρετος Ἑλληνίς.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἔσαεὶ θὰ τιμᾷ τὴν μνήμην της.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ὁ κ. Νικ. Ἐξαρχόπουλος παρουσιάζων τὸ βιβλίον τοῦ κ. Βλασσ. Βλασσοπούλου «Τὸ ἐκπαιδευτικὸν πρόβλημα ἐν Ἑλλάδι» λέγει τὰ ἑξῆς:

«Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν βιβλίον τοῦ κ. Βλασίου Βλασσοπούλου, τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἰατρικῆς καὶ Βιολογικῆς Χημείας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐπιγραφόμενον «Τὸ ἐκπαιδευτικὸν πρόβλημα ἐν Ἑλλάδι».

Ὡς λέγει ὁ συγγραφεὺς, ἀφορμὴν πρὸς συγγραφὴν αὐτοῦ ἔλαβε τὴν παρατηρουμένην ἑλλιπῆ κατάρτισιν τῶν ὑποψηφίων διὰ τὰ ἀνώτατα πνευματικὰ ἰδρύματα, τὴν ὁποίαν ἀποδίδει κυρίως εἰς τὸ κρατοῦν παρ' ἡμῖν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα.

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἔχει ἀποκλειστικῶς παιδαγωγικὸν περιεχόμενον καὶ θίγονται ἐν αὐτῷ κεφαλαίωδη προβλήματα τῆς ἀγωγῆς τῆς νέας γενεᾶς. Οὕτω γίνεται λόγος ἐν αὐτῷ περὶ τῶν σκοπῶν τῆς ἀγωγῆς καὶ τονίζεται ἡ σημασία αὐτῆς ὡς ἀπαραιτήτου προϋποθέσεως πρὸς ὑπαρξίν ὑγιῶς κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος.

Μέγα μέρος τοῦ χώρου τοῦ βιβλίου κατέχει ἡ μνεία τῶν ἀρετῶν, αἵτινες πρέπει νὰ περικουσμῶσι τὸ ἄτομον καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ θεραπεύονται ἐν τῷ σχολείῳ. Καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρονται ἡ ἐγκράτεια, τὸ θάρρος, ἡ ὑπομονή, ἡ καρτερία, ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον, ἡ φιλοπατρία, ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, τὴν φιλεργίαν, τὴν δικαιοσύνην, τὴν εὐσέβειαν, τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν ὑποταγὴν εἰς τοὺς νόμους.

Παραλλήλως δὲ πρὸς τὴν μνείαν τῶν ἀρετῶν, τῶν ὁποίων ὁ συγγραφεὺς θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν καλλιέργειαν, ποιεῖται μνεία καὶ τῶν κυρίων ἐλαττωμάτων, τῶν ὁποίων κατ' αὐτὸν ἐπιβάλλεται ἡ καταπολέμησις. Καὶ μεταξὺ αὐτῶν προέχουσιν ὁ ἐγωϊσμός, ἡ πλεονεξία, ἡ φιλαρχία.

Θίγει ὡσαύτως τὸ ζήτημα τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν νεανίδων. Ἐξάγει τὴν σημασίαν τῆς γυναικὸς διὰ τὴν ἐξύψωσιν τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς κοινωνίας

καὶ διατυποῖ γνώμας ὁρθὰς περὶ τοῦ ἀληθοῦς προορισμοῦ τῆς γυναικὸς καὶ τῆς παρασχετέας εἰς αὐτὴν μορφώσεως.

Ἰδιαιτέρον χῶρον κατέχει ἐν τῷ βιβλίῳ ἡ μνεΐα τῶν προσώπων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ θεμελίωσις ὑγιῶς σωματικῆς, πνευματικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀγωγῆς τῶν παίδων. Καὶ τοιούτους θεωρεῖ τὸν διδάσκαλον, τὴν μητέρα καὶ τὸν ἱερέα. Καὶ παρέχει γνώμας ὁρθὰς περὶ τῆς μορφώσεως καὶ τῶν ἔργων τῶν προσώπων τούτων.

Τέλος δὲ ἀφιεροῖ ἱκανὰς σελίδας εἰς τὸ ζήτημα τοῦ περιεχομένου τῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ παραδίδωνται εἰς τὰς χεῖρας τῶν νέων, καὶ τῆς γλώσσης, ἣτις πρέπει νὰ διδάσκειται εἰς τὰ σχολεῖα. Καὶ εἶναι ἄξια πολλοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅσα γράφει περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, διότι ἐξετάζει τὸ γλωσσικὸν ζήτημα ἀπὸ βιολογικῆς πλευρᾶς. Θεωρεῖ τὴν γλῶσσαν ὡς βιολογικὸν φαινόμενον καὶ συνεπάγει ἐντεῦθεν συμπεράσματα περὶ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἐκτελεῖται ἡ διδασκαλία αὐτῆς ἐν τοῖς σχολείοις, τῆς μορφῆς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχη καὶ τοῦ χρόνου κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ τελῆται αὐτή.

Διὰ ταῦτα εἶναι ἄξιον μελέτης τὸ βιβλίον τοῦτο καὶ εὐχῆς ἔργον εἶναι νὰ προσέξωσιν εἰς τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ οἱ ἰθύνοντες τὰ τῆς παιδείας παρ' ἡμῶν».

— Ὁ κ. Βασ. Αἰγινίτης παρουσιάζων τὰ βιβλία τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης κ. Ἰωάννου Ξανθάκη «*Μαθήματα Ἀστρονομίας*», «*Μαθήματα γενικῶν Μαθηματικῶν*» καὶ «*Μαθήματα Λογισμοῦ πιθανοτήτων καὶ θεωρίαι σφαλαμάτων*» εἶπε τὰ ἑξῆς :

«Τὰ συγγράμματα ταῦτα τοῦ κ. Ξανθάκη πληροῦν μέγα κενὸν τῆς βιβλιογραφίας μας. Εἰς τὴν τετράτομον Ἀστρονομίαν του ἀναπτύσσονται πάντα τὰ ζητήματα τῆς ἐπιστήμης ταύτης μεθοδικῶς καὶ εὐλήπτως ἀλλὰ καὶ μετὰ ἀκριβείας τοποθετημένα εἰς τὴν σημερινὴν θέσιν τῆς ἐπιστήμης. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο δὲν ἀνήκει οὔτε εἰς τὰ στοιχειώδη οὔτε εἰς τὰ λίαν εἰδικὰ καὶ μονομερῆ ἕξενά συγγράμματα, ἀλλὰ διατηρεῖ μέσσην ὁδὸν κατάλληλον διὰ τοὺς σπουδαστὰς τῶν φυσικομαθηματικῶν. Αὐτὸ εἶναι τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τοῦ βιβλίου τούτου, παρόμοιον τοῦ ὁποίου δὲν γνωρίζομεν ἐκ τῶν εἰς ξένας γλώσσας. Μόνον καλὸς χειριστὴς τῶν Μαθηματικῶν καὶ γνώστης τῶν λοιπῶν σχετικῶν ἐπιστημῶν, ὡς ἡ Μηχανικὴ καὶ ἡ Φυσικὴ, θὰ ἠδύνατο νὰ φέρῃ εἰς πέρας τόσον χρησιμώτατον ἔργον.

Εἰς τὸν πρῶτον τόμον ἐκτίθεται ἡ Σφαιρικὴ Ἀστρονομία, εἰς δὲ τὸν δευτέρον τόμον ἡ Οὐράνιος Μηχανικὴ, ὁ σπουδαιότατος οὗτος μαθηματικὸς κλάδος τῆς Ἀστρονομίας, ὁ ἀναπτυχθεὶς ὑπὸ τῶν διασημοτέρων Μαθηματικῶν τοῦ 18ου καὶ 19ου αἰῶνος. Εἰς τὸν τόμον τοῦτον περιελήφθησαν τὰ θεμελιωδέστερα ζητήματα

τῆς Οὐρανίου Μηχανικῆς, ἤτοι ὁ νόμος τῆς παγκοσμίου ἔλξεως, τὸ πρόβλημα τῶν δύο σωμάτων, τὰ γενικὰ ὀλοκληρώματα τῶν π σωμάτων καὶ αἱ διαφορικαὶ ἐξισώσεις τοῦ προβλήματος τῶν τριῶν σωμάτων, ἡ θεωρία τῶν παρελξέων καὶ τέλος ἡ θεωρία τῆς Σελήνης. Τὰ δυσχερέστατα ταῦτα ζητήματα, ἐκτιθέμενα ἀλλαχοῦ εἰς πολύτομα εἰδικὰ συγγράμματα, ὁ κ. Ξανθάκης ἀναπτύσσει συντόμως καὶ εὐλήπτως οὕτως, ὥστε τὸ σύγγραμμά του τοῦτο νὰ εἶναι κατάλληλον διὰ τοὺς φοιτητὰς μας. Τὸ ἔργον τοῦτο δὲν εἶναι εὐχερὲς καὶ δὲν ἀποτελεῖ ἀπλὴν ἀντιγραφὴν ἄλλων συγγραμμάτων.

Ἀνάλογοι θὰ ἦσαν αἱ κρίσεις ἡμῶν περὶ τῶν λοιπῶν τόμων τῆς Ἀστρονομίας τοῦ κ. Ξανθάκη.

Διὰ τὴν σπουδὴν ὅμως τῆς Ἀστρονομίας εἶναι ἀναγκαῖα ἡ γνῶσις Ἀνωτέρων Μαθηματικῶν καὶ τοῦ Λογισμοῦ τῶν πιθανοτήτων, διὸ ὁ κ. Ξανθάκης ἀνέλαβε καὶ τὴν διδασκαλίαν τούτων, τὰ δὲ σχετικὰ μαθήματά του περιλαμβάνονται εἰς τὰ δύο ἄλλα ἐκδοθέντα συγγράμματά του «Μαθήματα γενικῶν Μαθηματικῶν», καὶ «Μαθήματα λογισμοῦ πιθανοτήτων καὶ θεωρίας σφαλαιμάτων». Διὰ τὸ πρῶτον καθηγητῆς τῶν μαθηματικῶν ἔγραψεν ὅτι τοῦτο εἶναι χρήσιμον εἰς τοὺς φοιτητὰς οὐ μόνον τῶν φυσικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μαθηματικῶν καὶ ὅτι δεικνύει τὸν συγγραφέα προσηρμοσμένον καὶ γνώστην ἐμβριθῆ τῶν Μαθηματικῶν. Τοιοῦτοτρόπως κατηρτίσθη πλήρης σύστημα χρησιμώτατον οὐ μόνον εἰς τοὺς σπουδαστὰς τῶν ἀνωτάτων Σχολῶν μας ἀλλὰ καὶ τῶν ἀσχολουμένων εἰδικῶς εἰς τὰς σχετικὰς ἐπιστήμας. Περὶ τῆς ἀξίας τῶν συγγραμμάτων τοῦ κ. Ξανθάκη ἀρκεῖ νὰ προσθέσωμεν ὅτι ταῦτα ζητοῦνται καὶ ὑπὸ ξένων ἐπιστημόνων.

Περιοριζόμεθα εἰς τὸν προηγούμενον γενικὸν χαρακτηρισμὸν τῶν ρηθέντων συγγραμμάτων καθόσον ἡ λεπτομερὴς ἀνάπτυξις τοῦ περιεχομένου ὅλων τῶν τόμων θὰ ἦτο λίαν μακρὰ καὶ ἄσκοπος.

— Ὁ κ. Κωνστ. Ἰσαακίδης παρουσιάζων τὸ ἔργον: «*Πεπραγμένα τῆς πρώτης εἰκοσαετίας τοῦ Ἑρευνητικοῦ Σταθμοῦ κτηνοτροφικῶν φυτῶν καὶ ὀσπρίων Λαρίσης*» εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἡ ἑλληνικὴ γεωργία προάγεται. Προδόντων δὲ γεγονὸς τῆς προόδου αὐτῆς εἶναι ἡ αὐξήσις τῆς σιτοπαραγωγῆς μας.

Ἡ ὑπὸ τοῦ σίτου κατεχομένη προπολεμικῶς ἔκτασις ἀνήρχετο εἰς πέντε περίπου ἑκατομμύρια στρέμματα καὶ ἤδη ὑπερέβη τὰ δέκα ἑκατομμύρια.

Τὸ 1933, ἐν τῶν εὐτυχεστέρων προπολεμικῶν ἐτῶν, ἡ σιτοπαραγωγή ἔφθασε τοὺς 772,500 τόννους καὶ τὸ 1953 ἀνῆλθεν εἰς 1.500.000, εἰς ὅσους ἀνέρχονται αἱ ἀνάγκαι τῆς χώρας μας.

Ἡ μέση στρεμματική ἀπόδοσις κατὰ τὸ 1933 ἦτο 111 χιλιόγραμμα καὶ κατὰ τὸ 1953 ἀνῆλθεν εἰς 135 χιλιόγραμμα.

Ἡ ἀνάγκη τῆς διαθέσεως συναλλάγματος διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀγορὰν τῆς ἀναγκαιούσης ποσότητος σίτου καὶ ἀλεύρων, ἀνεληθούσης τὸ 1949 εἰς 387.000 τόννους, δὲν ὑφίσταται πλέον.

Ἡ ἄφιξις μεγάλων φορτίων ξένων ποικιλιῶν σίτου, Μανιτόμπα διὰ τὴν ἀρτοποιίαν, Μεντάνα, Καμπέρα διὰ τὴν σπορὰν διατηρεῖται μόνον ὡς ἀνάμνησις, διότι αἱ ξένα αὐταὶ ποικιλίαι εἶχον ἐκτοπισθῆ ὑπὸ τῶν ἐγνωσμένης προσαρμογῆς πρὸς τὰς ἑλληνικὰς συνθήκας βελτιωμένων ποικιλιῶν ἀποκτηθεισῶν διὰ διαλογῆς τῶν ἐντοπιῶν ἦτοι τῶν Λῆμος, Ἑρέτρια, Ξυλόκαστρον. Ἦδη δὲ καὶ αἱ ποικιλίαι αὗται ἀντικαθίστανται ὑπὸ νεωτέρων τῶν Γ. 38290 διὰ τὰς πεδιάδας, Γ. 42855, Γ. 38120 διὰ ὑψηλοτέρας περιοχὰς μὲ δριμὺν χειμῶνα, ὡς ἡ Δυτικὴ Μακεδονία. Αἱ ποικιλίαι αὗται ἀπεκτιήθησαν διὰ διασταυρώσεως ξένων γεννητόρων τῶν Rieti × Qualites, εἶτα διὰ ἐφαρμογῆς κανόνων τῆς γενετικῆς ὑπὸ τῶν εἰδικῶν Ἰδρυμάτων τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας.

Ἡ ποικιλία Γ. 38920 ἀπαιτοῦσα ὄψιμον σπορὰν, τὰ τέλη Νοεμβρίου, εἶναι πρωϊμωτέρα κατὰ 4—5 ἡμέρας τῶν ἄλλων, ἀντέχει εἰς τὰς σκωρίας καὶ ἀποδίδει 150 ἕως 200 ὀκάδας τὸ στρέμμα.

Εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῆς προόδου ταύτης συνετέλεσαν πολλοὶ παράγοντες, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ ἀγροτικὴ μεταρρύθμισις, ἡ κρατικὴ προστασία, ἡ ἀμερικανικὴ βοήθεια, ἡ διαδοθεῖσα περισσότερον μηχανικὴ καλλιέργεια, ἡ ἐντατικωτέρα χρησιμοποίησις λιπασμάτων καὶ ἡ εἰσαγωγή τῶν ζιζανιοκτόνων.

Ὁ ἀποφασιστικώτερος ὁμως παράγων τῆς αὐξήσεως τῆς σιτοπαραγωγῆς ὑπῆρξεν ἡ δημιουργία τῶν νέων προσηρμοσμένων πρὸς τὰς κλιματικὰς καὶ ἐδαφικὰς συνθήκας τῆς Χώρας ποικιλιῶν σίτου, τὰς ὁποίας οἱ παραγωγοὶ ἐπροτίμησαν καὶ διέδωσαν ἀλματωδῶς.

Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι ἡ ποικιλία Γ. 38290 καταλαμβάνει τὸ πέμπτον τῆς διὰ σίτου σπειρομένης ἐκτάσεως. Ὑπερηφάνως στρέφομεν τὴν σκέψιν πρὸς τοὺς πρωταγωνιστήσαντας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην γεωπόνους.

Ὅμοιαι ἐργασίαι γίνονται ἤδη καὶ διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἀραβοσίτου, ὃ ὁποῖος συνιστᾷ τὴν δευτέραν εἰς ἕκτασιν καλλιέργειαν μετὰ τῆς τοῦ σίτου καταλαμβάνων 2.500.000 στρέμματα, ἀπέδωσε δὲ ἡ σπορά του τὸ 1953 300.000 τόννους καρποῦ.

Τὰ ὑβρίδια τοῦ ἀραβοσίτου δίδουσι καὶ πενταπλασίαν ἔτι τῆς τῶν κοινῶν ποικιλιῶν παραγωγὴν.

Σκοπεῖται ἡ ἀντικατάστασις τοῦ σπειρομένου σπόρου διαφόρων ποικιλιῶν

διὰ σπόρου υβριδίων καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν μέχρι τοῦδε σχετικῶν προσπαθειῶν εἶναι λίαν ἐνθαρρυντικά. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἀπαιτοῦνται 4.000 τόννοι σπόρου υβριδίων, ἀλλὰ εἶναι ἐξ ἴσου ἀληθές ὅτι παρ' ἡμῶν παρήχθησαν κατὰ τὸ 1951 30 τόννοι καὶ τὸ 1952 200 τόννοι σπόρου υβριδίων.

Τὸ 1930 ὁ καθηγητὴς Παπανδρέου ἐνεφάνισε τὴν κριθὴν Ἀθηναΐδα. Αὕτη εἶναι ἐξάστοιχος καὶ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν εἰς τὸ ψῦχος καὶ τὰς μυκητολογικὰς ἀσθενείας ἀντοχὴν τῆς, ἰδιαίτερος δὲ ἀπὸ τὴν μεγάλην προϋμότητά τῆς, ἔνεκα τῆς ὁποίας δὲν φοβεῖται τὴν ξηρασίαν τῆς ἀνοίξεως. Ἡ ἀπόδοσις τοῦ εἴδους τούτου εἶναι 50% μεγαλύτερα τῶν παλαιότερων ποικιλιῶν κριθῆς. Καλλιεργεῖται δ' ἤδη εἰς 120.000 στρέμματα, τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὴν Ἀττικὴν, Πελοπόννησον, Ρόδον καὶ ἄλλας νήσους. Παρὰ ταύτην εἰς μικροτέραν κλίμακα καὶ εἰς τὰ βορειότερα τῆς Ἑλλάδος μέρη καλλιεργεῖται ἄλλη βελτιωμένη ἑλληνικὴ ποικιλία ἢ τετράστοιχος Ἐλασσών.

Διὰ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν σιτάρκειαν δὲν πρέπει προσέτι νὰ ὑποτιμήσωμεν τὴν εἰσαγωγὴν προοδευτικωτέρων γεωργικῶν συστημάτων καὶ βελτιωτικῶν ἀμειψισπορῶν μὲ τὴν παρεμβολὴν ἐμπλουτιστικῶν τοῦ ἐδάφους ψυχανθῶν. Εἰς τοῦτο δὲ συνέβαλεν ὁ Ἑρευνητικὸς Σταθμὸς κτηνοτροφικῶν φυτῶν καὶ ὀσπρίων ἐν Δαρίσῃ.

Τὰ ψυχανθῆ ἐπαυξάνουν τὴν γονιμότητα τοῦ ἐδάφους, διότι πλουτίζουν αὐτὸ εἰς ὀργανικὴν οὐσίαν καὶ ἄζωτον καὶ παράγουν λευκωματώδεις τροφάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι κεφαλαιώδους σημασίας διὰ τὴν διατροφήν τοῦ ἀνθρώπου καὶ διὰ τὴν κτηνοτροφίαν.

Οἱ Ἕλληνες γεωργοὶ κατενόησαν τὴν βελτιωτικὴν ἐπίδρασιν τῶν ψυχανθῶν, ἀπεδέχθησαν καὶ ὁσημέραι ἐκτείνουν τὴν καλλιέργειαν τῶν εἰς τὴν Χώραν μας ἀποκτηθεῖσῶν ποικιλιῶν λαθύρου, πίσου, φακῆς, ἔρεβίνθου, βίκου.

Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὴν ἔμμεσον ἐνέργειαν τῶν ψυχανθῶν, ὁ Γεωργικὸς Ἑρευνητικὸς Σταθμὸς τῆς Δαρίσης διεπίστωσεν ὅτι τὸ ἄλλοτε γενικῶς ἰσχυρὸν σύστημα σίτος—ἀγροανάπαυσις ἐπιτυγχάνει ἀνὰ διαιτίαν σίτου 147,7 χιλιόγραμμα, ἐνῶ τὸ ἤδη ὑποδεικνυόμενον σύστημα σίτος—λάθυρος δίδει κατὰ τὴν διαιτίαν σίτου 175,4 χιλιόγραμμα καὶ ἐπὶ πλεόν καρποῦ λαθύρου εἰς ἀντικατάστασιν τῆς ἀγροαναπαύσεως 136,1 χιλιόγραμμα.

Τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι προτιμότερον τοῦ ἐνίοτε διὰ τὴν προστασίαν τῶν προϊόντων ἐφαρμοζομένου τῆς συνεχοῦς σπορᾶς σίτου, τὸ ὁποῖον ἐξασθενεῖ τὸ ἔδαφος καὶ ἐκθέτει εἰς ἀσθενείας τὴν καλλιέργειαν.

Ἡ ἐπερχομένη ἔτι ἀμειψισ ὠφέλεια ἐκ τῆς καλλιέργειας τοῦ λαθύρου τῆς ποικιλίας Λ. 92 ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι, ἐνῶ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἡ καλλιέργεια τοῦ

φυτοῦ τούτου ἦτο ἄγνωστος εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν βόρειον Ἑλλάδα, κατὰ τὸ 1952 κατέλαβεν 83.000 στρέμματα εἰς τὸν Νομὸν Λαρίσης, 13.950 εἰς τὸν Νομὸν Χαλκιδικῆς καὶ ἄλλα ἄλλαχοῦ, τῆς ἐπεκτάσεως τῆς καλλιεργείας ταύτης ὀλίγον ἀνασταλείσης λόγῳ ἀσθενείας καὶ ἐχθροῦ μελετωμένων ἤδη εἰς τὸν Φυτοπαθολογικὸν Σταθμὸν Βόλου.

Ἐκ παραλλήλου διαδίδεται καὶ ἡ καλλιεργεία τοῦ ζωοτροφικοῦ πίσου *M. 10*, μεγάλης ἀντοχῆς εἰς τὸ ψῦχος καὶ ἰσχυρᾶς προσαρμοστικότητος. Εἰς τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ 192 στρέμματα, εἰς ὅσα ἐκαλλιεργεῖτο κατὰ τὸ 1937, ἔφθασεν εἰς τὰ 9.460 στρέμματα κατὰ τὸ 1952.

Ἡ εἰσαγωγή ἐνταῦθα τῆς καλλιεργείας του ἐπιδιώκει τὴν μετατροπὴν τοῦ συστήματος σίκαλης - ἀγροανάπαυσις εἰς τὸ πολὺ παραγωγικώτερον σίτος - πίσον. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου, τὸ μὲν θὰ ἀὔξηθῶσιν αἱ ζωοτροφαί, τὸ δὲ θὰ βελτιωθῇ ὁ ἄρτος τοῦ γεωργοῦ. Πράγματι ὁ ἐμπλουτισμὸς τοῦ ἐδάφους διὰ τοῦ ψυχανθοῦς πίσου ἐξέτεινε τὴν ἀμειψισπορὰν σίτος - πίσον ἀπὸ 117 στρέμματα κατὰ τὸ 1938 εἰς 7.000 στρέμματα κατὰ τὸ 1952 μὲ ἀντίστοιχα εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα.

Τρίτον ὄσπριον βελτιωτικὸν τῆς παραγωγῆς μας εἶναι ἡ φακὴ, ἡ ὁποία εἰς τὸν Νομὸν Λαρίσης ἀπὸ 6.400 στρέμματα, εἰς τὰ ὁποία ἐσπείρετο κατὰ τὸ 1940, ἐξετάθη εἰς 22.400 στρέμματα τὸ 1953. Ἡ ἐπέκτασις ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν νεωστὶ εἰσαχθεῖσαν οὐγγρικὴν ποικιλίαν, τὴν καὶ πλατύσπερμον, ἐδώδιμον.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν καὶ ἄλλαχοῦ ἡ ἐπέκτασις ὀφείλεται εἰς τὴν δημιουργίαν ὑπὸ τοῦ Σταθμοῦ τῆς ποικιλίας *Φ. 1* διὰ τῆς ἐπιλογῆς ἐντοπίων πληθυσμῶν. Ἡ ποικιλία αὕτη λεπτότοκος κτηνοτροφικὴ δίδει καλὴν ποιότητα σπόρου καὶ πολὺν σανόν, εὐδοκιμεῖ δὲ καὶ εἰς ἀὔχηρὰ ἐδάφη. Διὰ τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα ἡ ποικιλία *Φ. 1* κατέστη δυνατὸν νὰ ἐκταθῇ εἰς τὸ ὄροπέδιον Πτολεμαΐδος καὶ τοὺς γειτονεύοντας πρὸς αὐτὸ Νομοὺς ἀπὸ 96 στρέμματα κατὰ τὸ 1949 εἰς 4.026 στρέμματα τὸ 1952.

Αἱ νέαι ποικιλίαι τῆς φακῆς ἐξασφαλίζουν σταθερωτέραν παραγωγὴν ἕνεκα τῆς μεγαλυτέρας προσαρμοστικότητος καὶ τῆς πολὺ καλυτέρας ἀντοχῆς ἐναντίον τοῦ χειμερινοῦ ψύχους.

Μία φυτοτεχνικὴ ἐπιτυχία πραγματοποιηθεῖσα ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τοῦ Ἑρευνητικοῦ Σταθμοῦ κτηνοτροφικῶν φυτῶν καὶ ὄσπριων εἶναι ἡ δημιουργία ποικιλιῶν ἐρεβίνθου φθινοπωρινῆς σπορᾶς, τῶν ὁποίων ἡ *M. 1690* ἀνοικτοῦ χρώματος φαίνεται προτιμωμένη ὑπὸ τῶν γεωργῶν.

Αἱ φθινοπωριναὶ αὐταὶ ποικιλίαι λόγῳ τῆς ἀντοχῆς των εἰς τὸ ψῦχος καὶ τὰς ἀσθενείας δύνανται νὰ ἐπωφεληθῶσι τῆς τε φθινοπωρινῆς καὶ χειμερινῆς πε-

ριόδου αναπτύξεως αποταμιεύουσαι αφθονώτερας τροφάς και αντιμετωπίζουσαι πλήρως ανεπτυγμένα την πρώιμον εισβολήν τῆς εαρινῆς ξηρασίας.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Ἐρευνητικοῦ Σταθμοῦ Λαρίσης διάδοσις τῶν σπειρομένων τὸ φθινόπωρον ἐρεβίνθων συνέβαλεν εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς καλλιεργείας τοῦ εἴδους τούτου και ἀποτελεῖ μίαν τῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ Σταθμοῦ.

Χάρις εἰς τὴν παραγωγικὴν ὑπεροχήν των φαίνεται ὅτι αἱ νέαι αὗται ποικιλίαι ἐρεβίνθων θὰ διαδοθῶσι ταχέως· εἰς τὴν πεδιάδα τῶν Νέων Μουδανιῶν τοῦ νομοῦ Χαλκιδικῆς κατὰ τὸ 1952 ἐκάλυπτον 2.000 στρέμματα, εἰς τὴν πεδιάδα Μεσσαρᾶς Κρήτης, ὅπου δὲν ἐκαλλιεργοῦντο μέχρι τοῦδε ἐρεβίνθοι, ὑπὸ φθινοπωρινὴν σπορὰν ἐκάλυψαν 500 στρέμματα και ἡ διάθεσις των συνεχίζεται εἰς ἄλλας περιοχὰς τῆς Χώρας.

Ἡ ἐπέκτασις τοῦ λαθύρου Λ. 92 δεικνυται ἤδη ἐπωφελῆς και διὰ τὴν αὔσιν και τὴν βελτίωσιν τῶν προϊόντων διὰ τὴν διατροφήν τῶν γεωργικῶν ζώων. Παράδειγμα παρέχει ἡ περιοχή Λαρίσης, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ διάδοσις τοῦ λαθύρου Λ. 92 εἶχεν ὡς σύνηθρον ἀποτέλεσμα τὴν καλύτεραν διατροφήν τῶν ζώων, ἐκ τῆς ὁποίας προέκυψε καλύτερα σωματικὴ διάπλασις τῶν προβάτων, ὡς και τῶν ἀγελάδων και ἀφθονώτερα παραγωγή γάλακτος. Ἡ παραγωγή αὕτη ἐκάλυψε πλουσίως τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀγρότου και κατόπιν συνετέλεσεν εἰς τὴν ἴδρυσιν γαλακτοκομικῶν συνεταιρισμῶν, ἰδρυσθέντων ἤδη δύο εἰς τὰς Κοινότητας Ἀμορφοχωρίου και Νικαίας Λαρίσης.

Ἡ ἀρμοδιὰ Ὑπηρεσία διὰ τὴν διάδοσιν τῶν νέων ποικιλιῶν συμβάλλεται μετὰ προοδευτικῶν γεωργῶν, οἱ ὅποιοι καλλιεργοῦν τὰς νέας ποικιλίας και πωλοῦν ὠρισμένον ποσοστὸν ἐκ τῆς παραγωγῆς των εἰς τὴν ἐν λόγῳ Ὑπηρεσίαν. Ἐχομεν δὲ δι' ἐλπίδος ὅτι ἡ καλλιέργεια τῶν νέων σπόρων θὰ συνεχισθῆ και ὅταν παύσῃ ἡ ρηθεῖσα κρατικὴ προσπάθεια, ὡς συνέβη διὰ τὸν λάθυρον Λ. 92, διαδιδόμενον ἤδη ἄνευ προστασίας τινός.

Ὁ Ἐρευνητικὸς Σταθμὸς κτηνοτροφικῶν φυτῶν και ὄσπριων Λαρίσης ἐπεκτείνει τὴν δρᾶσιν του και εἰς τὰ φυτὰ τῶν λειμώνων πρὸς αὔξησιν και βελτίωσιν τοῦ χόρτου.

Καθορίζει καλύτερας ποικιλίας νέων εἰδῶν ὡς τοῦ Τριφυλλίου τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ και τοῦ σαρχοχόρου, ὅπως και τῆς μηδικῆς, ὁμοίως λειμωνοειδῶν εἰδῶν ψυχανθῶν τε και ἀγρωστωδῶν, ὡς μελιλώτου, ἀγρίων τριφυλλίων, λωτῶν, φακελωτῆς τῶν ψυχανθῶν, ποτηρίου τῶν ροδανθῶν, λολίων, φαλαρίδων, φεστουκῆς τῶν ἀγρωστωδῶν.

Τὴν εἰς τὴν γεωργίαν μας εἰσαγωγήν τῆς καλλιεργείας τῶν ψυχανθῶν συνέλαβον οἱ παλαιότεροι γεωπόνοι και ἰδίᾳ ὁ Γεννάδιος και ὁ Χασιώτης, ἐπραγμα-

τοποίησε δὲ ὁ Ἑρευνητικὸς Σταθμὸς κτηνοτροφικῶν φυτῶν καὶ ὄσπριων Λαρίσης, τοῦ ὁποίου αἱ ἐργασίαι κατευθύνονται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ κ. Δημητρίου Ἀθ. Πάνου καὶ ἔσχον τὰ εἰς τὸ πρὸ ὀλίγου κυκλοφορῆσαν δημοσίευμα συνοψιζόμενα ἀποτελέσματα.

Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα τῆς συμβολῆς τῶν βελτιωμένων ψυχανθῶν εἰς τὴν αὐξησιν τῆς παραγωγῆς μας παρέχουσι τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ πρόοδος θὰ ἐξασφαλισθῇ, ὥστε νὰ συνεχισθῇ σταθερὰ ἀνύψωσις τῆς γεωργίας καὶ τῆς στάθμης τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς μας.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἑρευνητικοῦ Σταθμοῦ Λαρίσης εἰς νεώτερον δημοσίευσίμα του δίδει τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σταθμοῦ ἐπὶ τῆς παραγωγῆς τοῦ βίκου.

Τὸ 1937 διὰ διαλογῆς πληθυσμοῦ βίκου προελεύσεως Ζακύνθου ὁ Σταθμὸς ἀπεμόνωσε ποικιλίαν, ἐκ τῆς ὁποίας κατὰ τὸ 1946 ἐσπάρησαν εἰς διάφορα ἰδιωτικὰ κτήματα 2054 ὀκάδες, μέχρι δὲ τοῦ 1952—1953 ἐσπάρησαν συνολικῶς 72.684 ὀκάδες. Κατὰ τὰ αὐτὰ ἔτη συνεκεντρώθησαν ἐν ὄλῳ 217.959 ὀκάδες.

Ἡ ποικιλία αὕτη διακρίνεται διὰ τὴν προϋμότητα καὶ τὴν παραγωγικότητα αὐτῆς, ἀλλὰ ἀξιοὶ ἐδάφη γόνιμα καὶ διατηροῦντα ἐπαρκῆ ὑγρασίαν κατὰ τὴν ἀνοιξιν.

Ἡ αὐτὴ ποικιλία εἰς τὴν Λάρισαν παρήγαγε κατὰ στρέμμα 208 χιλιόγραμμα σπόρου ἐνῷ ἐντοπία ποικιλία ἀπέδωκεν 125 χιλιόγραμμα.

Εἰς τὴν Δουρούτιν τῆς Ἠλείρου παρήγαγε 399 χιλιόγραμμα, ἐνῷ ἐντοπία ποικιλία ἀπέδωκεν 141 χιλιόγραμμα σπόρου.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν παραγωγὴν σαροῦ, αὕτη εἰς τὴν Λάρισαν ἀνήλθεν εἰς 625,8 χιλιόγραμμα ἔναντι 491,9 χιλιόγραμμων, τὰ ὁποῖα παρήχθησαν ἐξ ἐντοπίας ποικιλίας.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ

ΓΕΩΦΥΣΙΚΗ.—Περὶ τῶν ὕδατογενῶν κυματισμῶν τῆς ἄμμου (θινῶν), ὑπὸ τοῦ κ. Βασιλείου Αἰγινήτου.

Ἐπὶ τὸν αὐτὸν τίτλον ὁ συνάδελφος κ. Ἰωάν. Τρικκαλινὸς ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῷ 1929 διὰ τοῦ ἀειμνήστου Κ. Κτενᾶ ἐργασίαν του εἰς τὴν ὁποίαν ἐκθέτει πολλὰς παρατηρήσεις του καὶ ἐξηγεῖ τὸ φαινόμενον τῆς παραγωγῆς ἐπὶ τῶν ἀμμοδῶν ἀκτῶν σχηματισμῶν κυματοειδῶν διὰ τῆς διαβρώσεως τῶν ἀκτῶν ὑπὸ τῆς ὕδατινης μάζης, τῆς ἐπενεργείας ταύτης ἐξασθενουμένης ἐκ τοῦ πρὸς τὴν θαλασσίαν ἐπιφάνειαν εὐρισκομένου μέρους αὐτῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς ξηρᾶς.